

II.

De afdeling „de Zuid-Hollandsche Eilanden” der Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst heeft in de vergadering van 16 Sept. l.l. besloten haar warme instemming te betuigen met het ingezonden stuk van het bestuur van den Amsterdamschen Geneeskundigen Kring en verklaart eveneens, „gezien de algemeene verhooging van den levensstandaard en de groote stijging der kosten, die de uitoefening der praktijk medebrengt”, een honoreering van vier gulden per persoon voor de ziekenfondshuisartsen te laag en acht vijf gulden een minimum honoreering, die geëischt mag en moet worden.

Tevens spreekt de afdeling, wier leden bijna allen apotheekhoudende geneeskundigen zijn, zich onvoorwaardelijk uit voor een abonnementstelsel, waarbij ook voor hen het honorarium, zooals collega VERBEEK voorstelt, zonder eenigen omslag, eenvoudig berekend wordt als voor elk niet-apotheekhoudend huisarts, nl. door in plaats van met vijf, met negen het getal der ingeschreven personen te vermenigvuldigen.

Barendrecht,
20 September 1920.

Namens de afdeling „de Zuid-Hollandsche Eilanden”:
J. VAN DER MEULEN, *secretaris.*

VRIJE ARTSENKEUZE BIJ SPOORWEGFONDSEN.

De voorzitter der vereeniging van spoorwegartsen geeft in het *Tijdschrift* van 18 Sept. l.l. mijn meening onjuist weer; ik heb in het nummer van 10 April 1920, bldz. 1295/96 niet voorgeslagen bij contract aan de artsen de verplichting op te leggen, de voor de reizigers gevaarlijke ziektegevallen aan te geven.

Steeds heb ik het stelsel verdedigd om de ziekencontrôle zooveel mogelijk aan de behandelende geneeskundigen te onttrekken en op te dragen aan de samenwerking van controleerende geneeskundigen en leeken; ik deed dit ook in het genoemde artikel.

Daarbij schreef ik: „indien aan den arts de verplichting *moet en kan* worden opgelegd dergelijke gevallen aan te geven, kan dit even goed in het contract worden opgenomen of in een instructie van alle volgens het contract praktizeerende artsen, als in de instructie van aangestelde artsen”. Ik heb dus alleen willen betoogen, dat uit deze kwestie geen argument tegen de vrije artsenkeuze te maken is.

's-Gravenhage, 18 Sept. 1920.

A. C. VAN BRUGGEN.

HERHAALDE KEURING VAN GEZONDE PERSONEN.

Ongetwijfeld is het van groot belang, dat de gezondheidstoestand van het personeel en vooral van de machinisten goed is; niet alleen is dit gewenscht voor hen zelf, maar ook voor het reizend publiek. Ik herinner mij nog levendig, hoe prof. HEILBRONNER op een college voorstelde een machinist van het spoor, die den dag te voren nog een trein had geleid. De machinist had den ganschen nacht doorgereden, en verklaarde uitdrukkelijk, dat een andere trein hem steeds achterop reed met razende vaart. Hij bleek lijdend te zijn aan dementia paralytica, en niet in het begin; het proces was reeds vrij ver gevorderd. Prof. HEILBRONNER, die assistent was geweest bij prof. WERNICKE, vertelde mij ook eens, dat het dezen den laatsten tijd had getroffen, dat de koetsier, die hem steeds reed, vreemd deed. Toen deze man onderzocht werd, bleek hij reeds stevig dement te zijn, ook een lijder dus aan dementia paralytica en niet in het eerste tijdperk. Uit de geschiedenis zijn ook voorbeelden bekend, hoe deze gevreesde ziekte zelfs invloed heeft gehad op het wereldgebeuren. Zoo zouden de vreemde bevelen van maarschalk NEY op het slagveld te Waterloo, die NAPOLEON eerst het hoofd deden schudden, en toen het hoofd deden buigen, niet vreemd zijn aan de verwoestende werking van deze ziekte. Het lijkt mij daarom ook alleszins aanbevelingswaard, vooral nu de syphilis zich zoozeer heeft uitgebreid, dat maatschappijen,

die personen in dienst hebben, aan wie het leiden van treinen, en het bevel over booten, oceaانvaarders enz. is toevertrouwd, worden gedwongen om deze personen driemaandelijks te doen onderzoeken door terzakekundige artsen. Dat het niet zoo gemakkelijk is een dementia paralytica te herkennen, blijkt wel uit de aangehaalde gevallen, en vooral deze ziekte is het toch, die voor het publiek zoo gevaarlijk is, daar de lijder dikwijls meent blakend gezond te zijn, en zich niet onder behandeling stelt van zijn arts. Die herhaalde keuring hoeft dan ook niet door den huisarts of spoorwegarts te geschieden. Ook dit argument van den heer KOETSER kan dus geen steek houden.

Slechts een van de spoorwegartsen heeft dit systeem — het spoorwegartsen-stelsel — goed verdedigd, en dat was collega TJEENK WILLINK uit Zeist, toen hij schreef, dat 425 artsen het goed hebben bij het spoor, en de verzekerden eveneens. Dit is een argument, dat de Ned. maatschappij tot bevordering der geneeskunst kan doen zwichten, en de vlag van de vrije artsenkeuze kan doen oprollen.

Utrecht, 19 September 1920.

G. T. GEZELLE MEERBURG.

VERPLEGING VAN KRANKZINNIGEN EN ZENUWZIEKEN.

Ieder psychiater zal ongetwijfeld met belangstelling de ontwikkeling van het jonge instituut der aangewezen inrichtingen, al of niet verbonden aan de geneeskundige gestichten, gevolgd hebben. Velen zullen met mij deze wijziging toegejuicht hebben als een geschikt compromis tusschen de eischen van praktijk, universitair onderwijs, enz. eenerzijds, en een verouderde wettelijke regeling der verpleging van geesteszieken (vulgo dicitur: krankzinnigenwet) anderzijds. Enkelen zullen misschien, evenals ik, de vrees gekoesterd hebben, dat dit nieuwe instituut een zeer groot aantal der geesteszieken in slechtere omstandigheden zal brengen. En dat voor deze vrees gegronde redenen bestaan, blijkt op zoo wonderlijk scherpe wijze uit het artikel van VAN LIËR in dit *Tijdschrift* van 18 September j.l., dat ik mij verplicht acht, hierop nadrukkelijk te wijzen.

Wij zien in dit artikel, dat de krankzinnige „zooals de leek dit opvat” als een onmaatschappelijke, barokke, vieze, suffe persoon met het epitheton „gek” teruggeduwd wordt in het gesticht, ook al gedraagt hij zich volkomen passief tegenover zijn verpleging; dat het odium der wettelijke krankzinnigheid met volle zwaarte rusten blijft op allen, die met bovengenoemde groep van geesteszieken de gestichtsverpleging deelen, omdat zij zich, zij het ook tijdelijk, niet passief tegenover de verpleging gedragen; en dit odium wordt kunstmatig versterkt, het etiquet wordt dubbel onderstreept, nu daarnaast, op veiligen afstand van den droesem der geestelijke invaliditeit, met zooveel mogelijke tegemoetkoming aan de volksopvattingen daaromtrent, het sanatorium verrijst voor hen, die geen dwangverpleging noodig hebben, die zich vrijwillig onder behandeling stellen of zich tegen hun verpleging passief gedragen.

Met volle overtuiging juich ik het toe, dat de ziekenhuizen voor geesteszieken, de psychiatrische inrichtingen, de geneeskundige gestichten of stichtingen zóó ingericht worden, dat *alle* geesteszieken daar op de wijze verpleegd kunnen worden, die hun psychose vereischt, en met die vrijheid, die hun toestand toelaat, zonder dat daarbij redenen van maatschappelijken welstand een overwegende rol spelen; volkomen stem ik in met de opvatting, dat ook ernstige psychosen, zooals hysterie, manie, melancholie, amentia e.t.q., een zorgvuldige verpleging behoeven met vermindering der psychische traumata, die wet en volksgeloof aan de verpleging doen vastkleven.

Maar mijn psychiatrisch geweten komt in opstand tegen de opvatting, dat dit slechts verkregen kan worden door een kunstmatige scheiding te maken tusschen hen, die in het dorado verpleegd kunnen worden, en hen, die opgenomen moeten worden in het gebouw, waar DANTE's opschrift voor de hel hen door het leekenpubliek nageroepen blijft, zoolang de volksmeening (waarmede al te dikwijls ook de ontwikkelde leek